

Dokumenttype: Politik	Emne: Investeringsområdet	Refererende til politik: Investeringspolitik
Selskab: AP Pension livsforsikringsaktieselskab	Godkendt: Bestyrelsesmøde den 6. oktober 2020	Erstatter version: 3. juni 2020

Politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet

1. AP Pensions ansvar

- 1.1 I AP Pension er vores motto: "Din pension – vores ansvar", og det er et ansvar, som vi tager meget alvorligt. Vi er derfor meget opmærksomme på det ansvar, vi er givet, når vi varetager vores kunders opsparing.
- 1.2 Det betyder, at vi anerkender, at vi som pensionselskab primært har et ansvar for at sikre et så godt afkast til vores kunder som muligt, men vi anerkender også, at vi har et ansvar for at investeringerne sker ansvarligt og understøtter en bæredygtig udvikling. Derfor har AP Pension udarbejdet en politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet.

2. Politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet

- 2.1 Politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet gælder ved investering i børsnoterede aktier, obligationer og kredit. Investeringer i ikke-børsnoterede aktiver vil ligeledes være omfattet.
- 2.2 AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet er baseret på veldefinerede og anerkendte internationale principper omkring menneskerettigheder, korruption og miljø.
- 2.3 Vores politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet tager udgangspunkt i FN's Global Compact og følger desuden OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder samt FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhverv. Det er AP Pensions holdning, at man ved at følge de internationale principper kan sikre en ansvarlig forvaltning af kundernes opsparing.
- 2.4 FN's Global Compact materialiserer sig i 10 principper omkring menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption. Principperne er formuleret på baggrund af FN's deklaration om menneskerettigheder, den internationale arbejdsorganisations (ILO) deklaration om arbejdstagerrettigheder, Rio-deklarationen om bæredygtig

udvikling og FN's konvention mod korruption. Disse 10 principper støtter desuden op om FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling.

- 2.5 Det er AP Pensions politik at investere i selskaber, som arbejder for at overholde de 10 internationalt anerkendte principper. De principper, som selskaberne bør arbejde for at overholde, er:
- At støtte og respektere beskyttelsen af internationalt erklærede menneskerettigheder
  - At sikre, at de ikke medvirker til krænkelse af menneskerettighederne
  - At opretholde foreningsfriheden og effektivt anerkende retten til kollektiv forhandling
  - At støtte udryddelsen af alle former for tvangsarbejde
  - At arbejde for afskaffelse af børnearbejde
  - At afskaffe diskrimination i relation til arbejds- og ansættelsesforhold
  - At støtte en forsigtighedstilgang til miljømæssige udfordringer
  - At tage initiativ til at fremme en større miljømæssig ansvarlighed
  - At opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier
  - At modarbejde alle former for korruption
- 2.6 Herudover støtter AP Pension, som følge af disse principper, op om den såkaldte "Paris-aftale", som blev indgået på COP21 topmødet i Paris i december 2015. Det er Paris-aftalens målsætning at begrænse den globale opvarmning til under to grader. Dette betyder, at klimahensyn er inkorporeret i AP Pensions investeringsproces, og vi har samtidigt en ambition om at øge vores investeringer, der bidrager til den grønne omstilling, hvis afkastet samtidigt vurderes attraktivt. Det er for 2023 en målsætning at investere mindst 10 mia. DKK i investeringer relateret til den grønne omstilling, og andelen af formuen i 2030 skal være på 20 pct. AP Pensions fokus på klima kommer desuden til udtryk ved, at vi i AP Pension følger og støtter op anbefalingerne i Task Force on Climate-related Financial Disclosure (TCFD). Ydermere er AP Pension medlem af Institutional Investors Group on Climate Change og har underskrevet medlemserklæringen for Climate Action 100+. AP Pension har desuden valgt at afgrænse sig fra at investere i selskaber, hvor 30 procent eller mere af omsætningen er relateret til produktion af enten termisk kul eller tjæresand. Vi investerer ligeledes ikke i selskaber, hvor 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul eller brug af termisk kul til energiproduktion, og som samtidig har planer om at udvide deres kulaktiviteter signifikant.
- 2.7 AP Pension ønsker derudover at følge FN's, EU's og Danmarks officielle politik over for lande og selskaber. Konkret betyder det, at såfremt der er

vedtaget sanktioner mod specifikke lande eller selskaber, er det AP Pensions politik at følge disse sanktioner.

- 2.8 I AP Pension ønsker vi ikke at investere i selskaber, som er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben.
- 2.9 AP Pension tager afstand fra skatteunddragelse, og forventer, at vores samarbejdspartnere på samme måde tager afstand herfra. AP Pension ønsker ikke at arbejde sammen med samarbejdspartnere, der bevidst foretager skatteplanlægning, som strider imod OECD's BEPS actions. AP Pension har udarbejdet en konkret skattepolitik.
- 2.10 AP Pension er medlem af UN PRI, som er en uafhængig organisation af investorer, der arbejder med og for ansvarlige investeringer. UN PRI er støttet af FN, men er ikke en del af FN. UN PRI's seks principper er en retning for, hvordan man kan opnå en mere ansvarlig investeringspolitik, og AP Pension støtter op om disse.
- 2.11 De seks UN PRI principper er:
1. Vi vil indarbejde ESG-forhold i investeringsanalysen og beslutningsprocessen.
  2. Vi vil være aktive ejere og indarbejde ESG-forhold i vores politikker for ejerskab og i den operationelle håndtering af investeringerne.
  3. Vi vil søge at opnå åbenhed om ESG-forhold fra de enheder, vi investerer i.
  4. Vi vil fremme accept og implementering af principperne inden for investeringsbranchen.
  5. Vi vil samarbejde om at øge effektiviteten i forbindelse med implementeringen af principperne.
  6. Vi vil rapportere om vores aktiviteter og fremdrift i forhold til implementeringen af principperne.
- (ESG dækker over miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold).

3. Efterlevelse af politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet

- 3.1 AP Pension har indgået samarbejde med internationalt anerkendte og uafhængige rådgivere, som er specialiseret i ansvarlige investeringer, med henblik på at sikre, at vi i AP Pension efterlever vores politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet samt politik for aktivt ejerskab. Gennem samarbejdet med vores rådgivere er vi i AP Pension i stand til at

monitorere, i hvor høj grad selskaberne i investeringsporteføljen følger AP Pensions politikker.

- 3.2 I AP Pension overvåger vi løbende og systematisk vores investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer i samarbejde med vores eksterne rådgivere. Overvågningen er baseret på vores politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet.
- 3.3 Hvis der i forbindelse med overvågningen identificeres adfærd eller hændelser, som er i konflikt med de internationale principper for ansvarlig virksomhedsadfærd, giver det grundlag for at gå i dialog med det pågældende selskab med formålet om at påvirke adfærden eller få det til at implementere nødvendige politikker og strategier til at undgå lignende hændelser i fremtiden.

I vurderingen af selskabernes adfærd tages der blandt andet tages hensyn til:

- FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder
  - FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv
  - FN's Klimakonvention
  - Den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder
  - Geneve-konventionen
  - FN's Internationale Arbejdsorganisation
  - Rio-deklarationen om miljø og udvikling
  - FN's Biodiversitetskonvention
  - FN's rammekonvention om klimaændringer
  - Paris-aftalen
  - FN's Konvention mod Korruption
- 3.4 AP Pension samarbejder med andre investorer, f.eks. via medlemskab af UN PRI, Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC), CDP (tidligere kendt som Carbon Disclosure Project) og Climate Action 100+ i udførelsen af det aktive ejerskab.
- 3.5 Vi ønsker ikke at støtte op om de selskaber, som udgør den største trussel mod opnåelsen af Paris-aftalens mål, og hvor en omstilling til en bæredygtig forretningsmodel umiddelbart anses som uden for rækkevidde. Derfor vil vi ikke investere i selskaber, hvor 30 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul eller tjæresand. Vi investerer ligeledes ikke i selskaber, hvor 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul eller brug af termisk kul til energiproduktion, og som samtidig har planer om at udvide deres kulaktiviteter signifikant.

- 3.6 Herudover investerer AP Pension ikke i selskaber, som er involveret i tobaksproduktion. Eksklusion af termisk kul og tjæresand samt tobaksproduktion er en naturlig del af AP Pensions arbejde med FN's verdensmål og understøtter AP Pensions ønske om aktivt at bidrage til en grønnere, sundere og mere bæredygtig fremtid.
- 3.7 Eksklusionslisten i AP Pension består dermed samlet set af:
- Selskaber der ikke lever op til AP Pensions politik, og hvor dialog er virkningsløs
  - Selskaber hvor en andel på 30 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul eller tjæresand
  - Selskaber, hvor 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til udvinding af termisk kul eller brug af termisk kul til energiproduktion, og som samtidig har planer om at udvide deres kulaktiviteter signifikant
  - Selskaber hvor en andel på 5 procent eller mere af omsætningen er relateret til tobaksproduktion
  - Selskaber der er involveret i produktion af kontroversielle våben. Dette gælder klyngebomber, antipersonel miner, atomvåben samt biologiske og kemiske våben
  - Selskaber der er sanktioneret af den danske stat
  - Statsobligationer i lande, hvor FN, EU eller den danske stat har indført betydlige finansielle sanktioner mod landet eller mod ledende personer i landet
- 3.8 Den fulde liste over de selskaber, AP Pension har ekskluderet, fremgår af AP Pensionshjemmeside.
- 3.9 Beslutningen om hvorvidt et selskab skal på eksklusionslisten ligger som udgangspunkt hos AP Pensions direktion, men principielle spørgsmål kan blive bragt til beslutning i bestyrelsen.
- 3.10 Selskaber, som bliver noteret på AP Pensions eksklusionsliste, vil fortsat blive monitoreret og kan til enhver tid tages op til genovervejelse i tilfælde af, at selskabet har lavet nødvendige tiltag til at agere i overensstemmelse med de internationale principper.
- 3.11 AP Pension udøver desuden aktivt ejerskab i form af stemmeafgivelse på generalforsamlinger i alle de selskaber, vi er investeret i, gennem en aftale med vores eksterne rådgiver om såkaldt "proxy voting".
- 3.12 En nærmere beskrivelse af, hvordan vi udøver aktivt ejerskab for at fremme virksomheders ansvarlighed og overholdelse af internationale principper, er beskrevet i AP Pensions politik for aktivt ejerskab.

- 3.13 Den fulde liste, over hvilke selskaber AP Pension er i dialog med samt detaljer om AP Pensions stemmeafgivelse på generalforsamlinger, fremgår af AP Pensions hjemmeside.
- 3.14 Forvaltning af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer sker både internt og via samarbejde med eksterne kapitalforvaltere. I de internt forvaltede porteføljer vurderes potentielle investeringskandidater på baggrund af ESG-faktorer, klimahensyn, globale normer, menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljøhensyn og anti-korruption som en del af selskabets risiko. Den vurdering er baseret på data og analyse fra vores rådgivere og indgår i den samlede bedømmelse af, hvorvidt det pågældende selskab er en attraktiv investeringskandidat. Dermed arbejder vi i AP Pension aktivt med at inkorporere samfundsansvar og bæredygtighed i vores investeringsbeslutningsproces med henblik på at sikre en ansvarlig værdiskabelse. Endvidere vil det ikke være muligt at investere i selskaber, som optræder på AP Pensions eksklusionsliste.
- 3.15 Alle de eksterne forvaltere inden for børsnoterede aktiver, som AP Pension samarbejder med, er bekendt med AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet, og vi forventer, at forvalterne tager denne politik i betragtning, når de investerer på vegne af AP Pension. Eksterne forvaltere bliver desuden årligt evalueret på deres arbejde omkring ansvarlige investeringer. AP Pension vil typisk have bestemmende indflydelse i de eksternt forvaltede fonde, hvor der investeres, og derfor kan eksklusionslisten implementeres i disse fonde.
- 3.16 I nogle tilfælde bliver der investeret i fonde eller investeringsforeninger, hvor AP Pension ikke har bestemmende indflydelse, men hvor investeringen sker i samarbejde med andre investorer for at mindske investeringsomkostningerne. Et typisk eksempel på et sådant tilfælde er passivt forvaltede aktiefonde, som investerer i alle aktier på et specifikt marked. I disse fonde eller investeringsforeninger vil AP Pension ikke kunne implementere eksklusionslisten. Inden for ikke-børsnoterede investeringer, hvor vi ikke har bestemmende indflydelse, vil vi i tilfælde af konflikt med politikken udøve aktivt ejerskab i henhold til AP Pensions politik om aktivt ejerskab, i det omfang det er muligt.
- 3.17 Det er dog AP Pensions målsætning overvejende at benytte passivt forvaltede aktiefonde, som selv screener deres portefølje efter retningslinjer, der minder mest muligt om AP Pensions politik for ansvarlighed og bæredygtighed på investeringsområdet.

4. Forståelse af porteføljens klimaaftryk

- 4.1 I AP Pension ønsker vi at være transparente omkring klimarelaterede risici og vores investeringsporteføljes klimaaftryk generelt. Derfor har vi i AP Pension i tråd med vores opbakning til Paris-aftalen implementeret en klimarapportering efter anbefalingerne i Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), som gør os i stand til at analysere, vurdere og rapportere investeringsporteføljes klimaaftryk. Denne rapport er offentliggjort på vores hjemmeside og opdateres årligt.
- 4.2 Foruden at skabe større transparens omkring investeringsporteføljes klimaaftryk, bidrager denne rapportering til en større forståelse af klimarisici i porteføljen og gør AP Pension i stand til at træffe beslutninger på baggrund af disse oplysninger.

5. Gennemsigtighed

- 5.1 AP Pension er åben omkring arbejdet med ansvarlige og bæredygtige investeringer med forbehold for aftaler om fortrolighed. Vi svarer på spørgsmål og henvendelser fra kunder, medier og interesseorganisationer omkring vores arbejde med ansvarlighed og bæredygtighed.
- 5.2 I AP Pension ønsker vi at være åbne omkring vores tilgang til ansvarlige investeringer og hvilke selskaber, vi er investeret i. AP Pension offentliggør derfor en liste over samtlige af de børsnoterede selskaber, obligationer og kredit, vi er investeret i. Disse lister opdateres to gange årligt og fremgår af AP Pensions hjemmeside.